

Green deal-sopimukset ja päästöttömät työmaat

Sisältö

1. Mitä ovat ympäristöministeriön vapaaehtoiset green deal sopimukset?
2. Mitä sopimuksia nyt on voimassa?
3. Esimerkki sopimuksesta: Päästöttömät työmaat green deal

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Mitä ovat ympäristöministeriön green deal sopimukset?

Green deal -sopimus on vapaaehtoinen ja määräaikainen sopimus, jonka avulla etsitään ratkaisuja ilmastohaasteisiin, luonnonmonimuotoisuuden vähenemiseen, luonnonvarojen ylikulutukseen ja kiertotalouden edistämiseen Suomessa.

Sopimuksia tehdään valtion, muun julkisen sektorin ja elinkeinoelämän välillä. Green deal - sopimukset tuovat yhteen tahot, joilla on keskeinen rooli toivottavan muutoksen aikaansaamisessa.

Missä tilanteissa sopimuksia käytetään?

Sopimus soveltuu kun

- Sopimuksen tulee tuottaa lisäarvoa verrattuna tilanteeseen, jossa sopimusta ei tehtäisi. Toisin sanoen sen tulee tuottaa sellaista mitattavissa olevaa tulosta, jota ei muutoin tapahtuisi.
- Pyritään saavuttamaan yleisempi ympäristöpoliittinen tavoite, mutta sen saavuttamisen kannalta tehokkaimmat toimenpiteet vaihtelevat toimijakohtaisesti.

Sopimus ei sovellu

- Green deal -sopimus ei ole selvitys, tiedonvaihto- tai tutkimushanke. Jos ympäristöongelman osalta ollaan vasta selvitysvaiheessa, niin green deal – sopimus ei ole tässä vaiheessa vaihtoehto.
- Sopimukseen ei saada sitoutettua riittävää määrää toimialan keskeisiä yrityksiä tai muita organisaatioita.

Sekaannuksen vaara

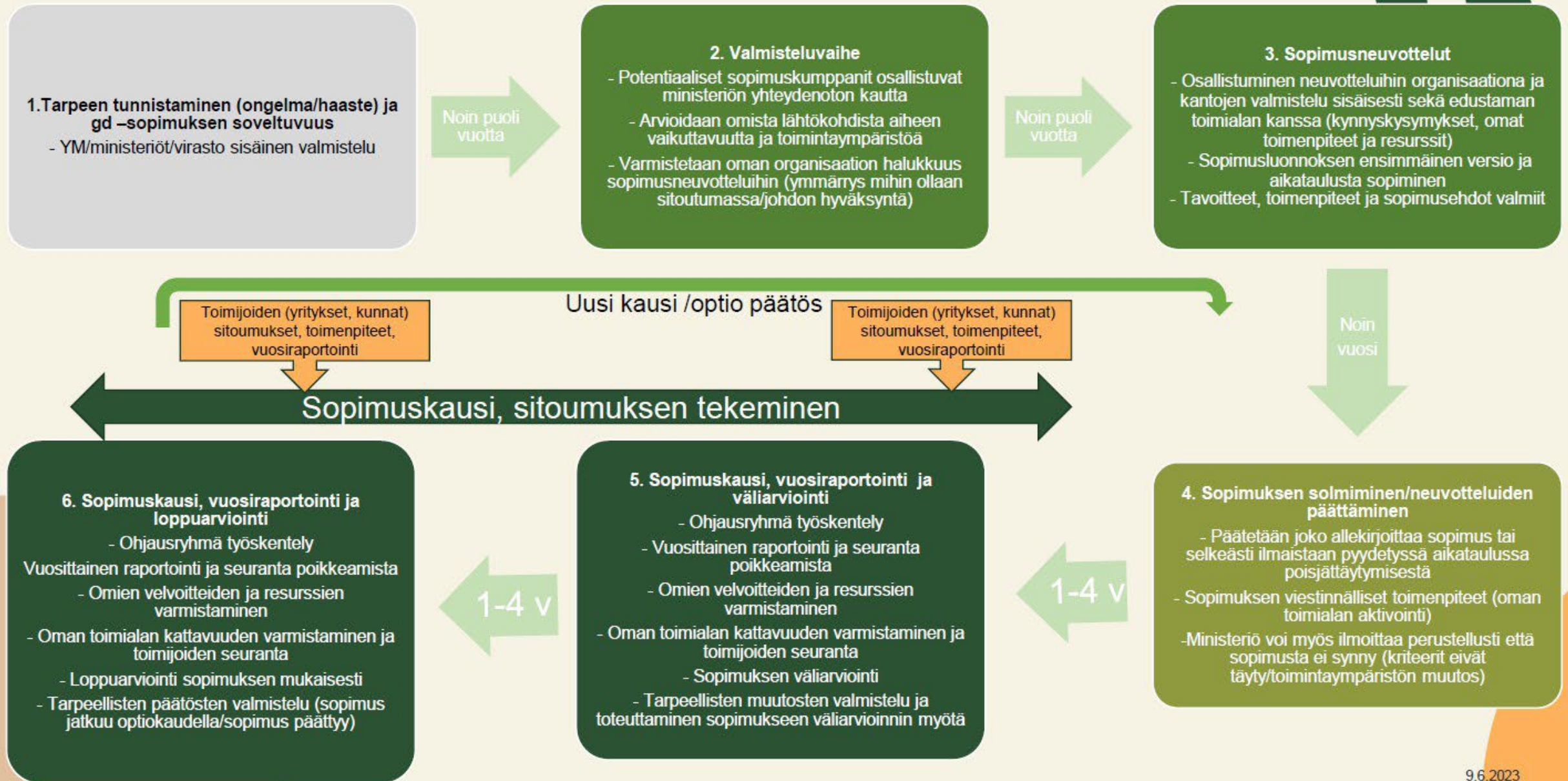
Ympäristöministeriön koordinoimia vapaaehtoisia sopimuksia on kutsuttu vuodesta 2016 alkaen green deal – sopimuksiksi, ennen kuin Euroopan komission Vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal) käynnistettiin vuonna 2019.

Lisäksi vuonna 2024 on käynnistetty kiertotalouden strateginen green deal.

Terminologia aiheuttaa haasteita ja siksi on suositeltavaa, että ympäristöministeriön sopimuksista puhutaan vapaaehtoisina green dealeina.

EU:n ”Green Deal” ja kansalliset ”green dealit” ovat kaksi eri asiaa

Ympäristöministeriön green deal –sopimuksen elinkaari

Käynnissä olevia green deal -sopimuksia

Autoalan hiilidioksidipäästöjen vähentämisen sopimus (2018–2025)

Ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön Autotuojat ja -teollisuus ry sekä Autoalan Keskusliitto ry välisellä sopimuksella tähdätään liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen.

Tavoitteena on vähentää ensirekisteröityjen henkilö- ja pakettiautojen keskimääräisiä hiilidioksidipäästöjä vähintään neljä prosenttia vuodessa ja lisätä korkeille biopolttoaineosuuksille soveltuvien autojen osuutta erityisesti raskaassa kalustossa.

Muovikassisopimus (2016–2025)

Ympäristöministeriön ja Kaupanliiton välinen muovikassisopimus on ensimmäinen vapaaehtoisuuteen perustuva green deal - sopimus. Tavoitteena on vähentää henkilöä kohti laskettua muovikassien kulutusta.

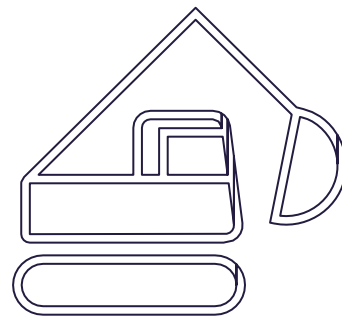
Vapaaehtoisen muovikassisopimuksen taustalla on EU-direktiivi, jolla pyritään vähentämään muovikassien kulutusta ja merten roskaantumista.

Työkonealan green deal -sopimus (2019-2025)

Lokakuussa 2019 ympäristöministeriö solmi yhdessä Teknisen Kaupan Liitto ry:n kanssa työkonealan green deal -sopimuksen, eli vapaaehtoisen sopimuksen päästöjen vähentämisestä alalla.

Sopimus kannustaa alaa etsimään keinoja, joilla vähentää työkoneista aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä. Sopimus on voimassa vuoden 2025 loppuun asti.

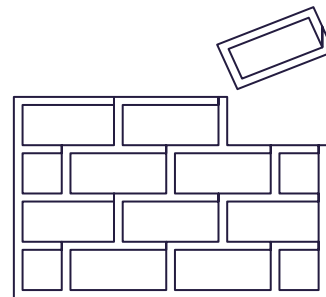

Kestävän purkamisen green deal -sopimus (2020-2025)

Helmikuussa 2020 ympäristöministeriö solmi yhdessä Rakli ry:n kanssa kestävän purkamisen green deal -sopimuksen, eli vapaaehtoisen sopimuksen materiaalitehokkuuden edistämiseksi purkamisessa.

Päätavoite on lisätä purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä kannustamalla kiinteistöomistajia/rakennuttajia laatimaan purkukartoitus vähintään kokonaisten rakennusten purku- sekä laajoissa korjaushankkeissa.

Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatukseen hankinnoissa – kestävien hankintojen green deal – sopimus (2020-2025)

Marraskuussa 2020 sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, Helsingin, Tampereen ja Vantaan kaupungit, sekä hankintaorganisaatiot Monetra Oulu Oy ja Tuomi Logistiikka Oy sopivat green deal - sopimuksen haitallisten aineiden vähentämiseksi varhaiskasvatukseen ympäristössä.

Sopimuksen tavoitteena on julkisten hankintojen kautta vähentää haitallisia kemikaaleja varhaiskasvatukseen ympäristössä ja siten vähentää lasten kokonaiskemikaalialtistumista.

Rakentamisen muovit green deal -sopimus (2020-2027)

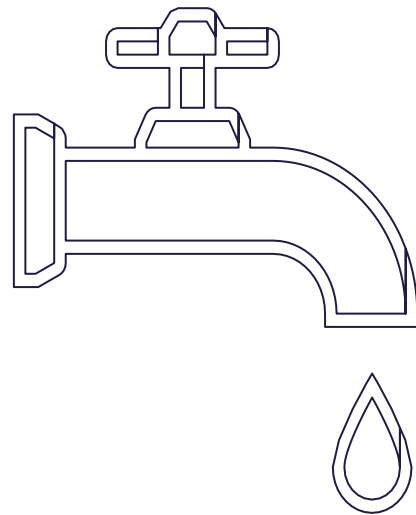
Ympäristöministeriö, Rakennusteollisuus RT ry, Muoviteollisuus ry, Suomen Kuntaliitto ry, rakennus- ja sisustustarvikekaupan liitto RASI ry, Sähköteknisen Kaupan liitto ry (STK), Teknisen Kaupan liitto ry (TKL), Kemianteollisuus ry ja Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry allekirjoittivat 2020 green deal -sopimuksen vauhdittamaan rakentamisen muovien kiertotaloutta.

Sopimuksen tavoitteena on mm. lisätä rakentamisessa käytettyjen kalvomuvien erilliskeräystä ja parantaa niiden kierrätyksen valmistelua ja lisätä kierrätettyjen kalvomuvien käyttöä kalvomuvien tuotannossa.

Yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal – sopimus (2021-2027)

Lokakuussa 2021 ympäristöministeriö ja vesihuoltoalan puolesta Suomen Vesilaitosyhdistys ry ja Suomen Kuntaliitto ry julkistivat allekirjoittamansa vapaaehtoisen green deal -sopimuksen yhdyskuntien jätevesistä ympäristöön aiheutuvien ravinteiden ja haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseksi.

Muovisten kertakäyttöisten annospakkausten kulutuksen vähentämistä koskeva green deal -sopimus (2020-2026)

Ympäristöministeriön, Elintarviketeollisuus ry:n, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n, Päivittäistavarakauppa ry:n ja Suomen Pakkausyhdistys ry:n solmiman sopimuksen tavoitteena on vähentää tiettyjen muovisten kertakäyttöisten elintarvikepakkausten ja juomamukien kulutusta.

Sopimuksen taustalla on EU-direktiivi, jolla pyritään vähentämään tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksia vähentämällä muoviroskan määrää sekä edistämällä kiertotaloutta. Kukin jäsenvaltio saa itse päättää, miten se aikoo saavuttaa nämä tavoitteet ja kuinka se seuraa edistymistään niiden saavuttamiseksi.

Esimerkki sopimuksesta: Päästöttömät työmaat green deal

Miksi julkisten hankkijoiden ympäristövaatimuksia työkoneille?

- Suomen ja organisaatioiden omat ilmastotavoitteet → kaikilla toimialoilla pakko edetä päästövähennyksissä.
- Kasvihuonekaasujen päästövähennykset ovat työkonesektorilla olleet toistaiseksi hyvin vähäistä.
- Työkoneiden pakokaasupäästöillä paikoitellen merkittävä rooli ilmanlaatua huonontavana tekijänä.
- Julkinen sektori hankkii suoraan tai välillisesti huomattavan osan kaikista työkoneilla tehtävistä suoritteista.

Päästöttömät työmaat: Tausta, tavoite ja eteneminen

Tavoite:

Vähentää työkoneista ja työmaiden energiankäytöstä syntyviä päästöjä. Luodaan etenemispolku päästöttömiin työmaihin, lisätään vähäpäästöisten työkoneiden osuutta omassa kalustossa ja urakoissa, otetaan uusia toimintamalleja ja työkaluja käyttöön niin työmailla kuin hankintaprosesseissa.

Kolme kärkeä:

1. Haitallisten lähipäästöjen vähentäminen (kaluston päästoluokat)
2. Fossiilivapaat työmaat (Fossiilittomat käyttövoimat ja vihreä sähkö)
3. Sähkö-, kaasu- ja vetykäyttöisten työkoneiden ja kuljetuskaluston edistäminen

Sopimuksen ympäristöministeriön kanssa ovat allekirjoittaneet **Helsingin, Espoon, Vantaan, Turun ja Tampereen kaupungit, Senaatti-kiinteistöt, Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY), Kaupunkiliikenne Oy, Helen Oy sekä Väylävirasto.**

Työkoneiden päästöt muodostavat n. 8 % taakanjakosektorin kasvihuonekaasupäästöistä ja merkittävän osan terveydelle vaarallisista lähipäästöistä eli esimerkiksi hiukkasista sekä typenoksideista.

Päästöttömät työmaat green dealin tavoitteet

Tavoitteet koskevat tavoiteajankohtien jälkeisiä hankintoja.

06/2021

- **Päästötön työmaa**
–konsepti luotu
- **Uudet työmaat:**
Stage IIIB, Euro V

2022

- Päästötön työmaa
–konsepti on käytössä
- **Seurantajärjestelmä**
(kalustoluettelo) on
toiminnassa
- **Fossiilivapaus: Itse
toteutetut työmaat**
- **Uudet työmaat:**
Stage IV, Euro VI

2025

- **Fossiilivapaus:**
Kaikki työmaat
- **Työkoneet ja kalusto:**
20 % sähkö, vety,
biokaasu
- **Vain työmaan sisällä**
tapahtuvat toiminnot

2030

- **Fossiilivapaus:**
Kaikki työmaat
- **Työkoneet ja kalusto:**
50 % sähkö, vety,
biokaasu
- **MI. kuljetukset**
työmaalle

Vaihtoehtoisten käyttövoimien osuuden (20 % & 50 %) ovat kaikilta työmailta yhteenslaslettavia, eivätkä jokaista yksittäistä työmaata koskevia.

Päästöttömät työmaat green deal

Päästöttömät työmaat green dealiin voivat tulla mukaan kaikki hankintayksiköt, jotka ovat valmiita sitoutumaan sopimuksen tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Ennakoivat markkinavuoropuhelut työkaluna hankintakriteereihin ja uusien teknologioiden vauhditukseen

Osana päästöttömät työmaat green dealia järjestetään vuosittain yhteisiä ennakoivia markkinavuoropuheluita sopimuksen sisältöä koskevista teemoista ja teknologioista.

Uusien teknologioiden osalta merkittävässä roolissa on tiedonvälitys hankkijoille ja yrityksille siitä mitä ratkaisuja on tarjolla tai tulossa lähitulevaisuudessa.

Lisäksi vuosittain järjestetään ajankohtaisvuoropuhelu sopimuksen etenemisestä ja yritysten näkökulmien kuulemiseksi.

Vuoropuhelun tavoitteena on sujuvoittaa uusien ympäristövaatimusten käyttöönottoa tekemällä vaatimuksista ennakoitavissa olevia. Samalla saadaan toimialalta arvokasta palautetta siitä mikä toimii ja mikä mahdollisesti ei.

Tapahtuma 20.4.2023

Päästöttömät työmaat -yhteinen markkinavuoropuhelu...

Teams-webinaari

Tapahtuma 23.11.2022

Sähköisten työkoneiden lataus työmailla - Ennakoiva markkinavuoropuhelu

Teams-webinaari
Tapahtuman järjestäjä: KEINO

Tapahtuma 18.5.2022

Ennakoiva markkinavuoropuhelu: sähköisten työkoneiden käyttö...

Teams-webinaari
Tapahtuman järjestäjä: KEINO

Määrätietoisin askelin kohti suurempia koneita ja laajempaa sähköistymistä

Ensimmäiset pilotoinnit 2019-2020

Lisää työmaita, laajennusta isompiin koneisiin 2020-2024

Toiminnan vakiinnuttamista ja monistamista 2024→

· Lisää käyttökohteita isommille sähköisille, pienemmät vaadittuna useilla työmailla

Kiitos!

@MotivaOy

www.motiva.fi